

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Міжнародні фінанси»

на тему:

«Фінансові посередники на міжнародному фінансовому
ринку»

Зміст

Вступ.....	3
1. Теоретичні аспекти міжнародного фінансового ринку та його посередники ..	5
1.1. Сутність та функції міжнародного фінансового ринку	5
1.2. Основні фінансові посередники на міжнародному ринку.....	8
1.3.Офшорні фінансові (банківські) центри як один з фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку	11
2. Дослідження основних показників фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку.....	16
2.1. Фінансові ресурси МВФ та їх зміни за 2002-2012 рр.	16
2.2. Оцінка прибутків основних фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку	20
2.3. Аналіз показників банківської системи України.....	24
3. Напрями покращення взаємовідносин між Україною та фінансовими посередниками на міжнародному фінансовому ринку	28
Висновки	39
Список використаної літератури	42
Додаток 1.....	45

Вступ

Фінансовий ринок виконує надзвичайно важливі функції в ринковій економіці країни. Він є забезпечуючою структурою для функціонування всіх економічних суб'єктів господарювання, які є базовою сферою фінансової системи.

Призначення фінансового ринку полягає в забезпеченні підприємствам належних умов для залучення необхідних коштів і продажу тимчасово вільних ресурсів. Головна відмінність фінансового ринку від інших полягає в тому, що товаром на цих ринках виступають фінансові активи.

Проте кожна країна для забезпечення стабільного соціально-економічного розвитку не завжди може розраховувати виключно на власні ресурси. В сучасних умовах інтернаціоналізації та глобалізації світової економіки виникає об'єктивна необхідність та реальна можливість залучення іноземного капіталу в економіку будь-якої країни через міжнародні фінансові ринки.

Важливу роль на всіх сегментах міжнародного фінансового ринку відіграють фінансові посередники, які забезпечують постійну взаємодію між країнами та спрямовують рух капіталу (заощаджень) до найефективніших споживачів.

Мета курсової роботи – провести аналіз стану основних фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку та розробити рекомендації щодо покращення взаємовідносин між Україною та міжнародними фінансовими посередниками.

Для досягнення мети поставлені наступні завдання:

- 1) вивчити теоретичні принципи міжнародного фінансового ринку та його посередників;
- 2) проаналізувати фінансовий стан основних посередників;
- 3) оцінити прибутки основних фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку;
- 4) провести аналіз показників банківської системи України;

5) розробити напрями покращення взаємовідносин між Україною та міжнародними фінансовими посередниками.

Об'єктом дослідження виступає міжнародний фінансовий ринок.

Предметом дослідження є функціонування фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку.

Інформаційною базою курсової роботи є підручники українських та іноземних науковців, дослідження сучасних спеціалістів у фінансовій сфері, статистичні дані з офіційних сайтів державних установ.

У процесі роботи використовувались наступні методи: системного підходу, статистичного та теоретичного аналізу, порівняння, графічного аналізу та інші.

Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків.

1. Теоретичні аспекти міжнародного фінансового ринку та його посередники

1.1. Сутність та функції міжнародного фінансового ринку

Ринкова економіка базується на функціонуванні різноманітних ринків, які можна поділити на два класи: ринки продукції (товарів, робіт, послуг) і ринки ресурсів (трудових, фінансових).

На ринку фінансових ресурсів зустрічаються, з одного боку, суб'єкти, в яких у процесі господарювання виникає потреба в коштах для розширення діяльності, а з іншого, – суб'єкти, в яких накопичуються заощадження, що можуть бути використані для інвестицій. Саме на ринку фінансових ресурсів (фінансовому ринку) відбувається перелив коштів, при якому вони переміщуються від тих, хто має їх надлишок, до тих, хто потребує інвестицій.

На фінансовому ринку відбувається мобілізація тимчасово вільних коштів фізичних і юридичних осіб, їхній розподіл і перерозподіл на комерційній основі між різними секторами економіки. Цей ринок дозволяє відкласти поточне споживання, нагромадити заощадження й направити їх у сферу підприємницької діяльності [1, с.7-8].

Отже, фінансовий ринок – це сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності [2].

З іншого боку, фінансовий ринок являє собою сукупність кредитно-фінансових інститутів, які направляють потоки коштів від власників до позичальників і назад.

В сучасних умовах інтернаціоналізації та глобалізації світової економіки країни не можуть розраховувати виключно на власні ресурси, тому виникає необхідність залучення іноземного капіталу в економіку будь-якої країни через міжнародні фінансові ринки.

Формування міжнародного фінансового ринку активізувалось завдяки таким чинникам[3, с.35]:

- сучасна науково-технічна революція, що дає можливість реалізувати проекти з використанням капіталу різних країн;
- розвиток інтеграційних процесів у світі;
- стійкість валютних курсів;
- використання спільних багатонаціональних валют;
- значні успіхи в розвитку банківської та біржової систем.

Міжнародний фінансовий ринок– це глобальна система мобілізації вільних фінансових ресурсів та надання їх позичальникам із різних країн на умовах ринкової конкуренції [4, с.9].

Головним призначенням міжнародного фінансового ринку є забезпечення доступу до фінансових ресурсів і міжнародних проектів. На сьогоднішній день цей ринок набув великих масштабів і перетворився у привабливе джерело залучення фінансових ресурсів для розвитку національних економік, став визначальним фактором розвитку світового господарства.

Міжнародний фінансовий ринок відповідно до загальноприйнятої класифікації у свою чергу складається з чотирьох ринків, які є взаємозалежними та доповнюють один одного (рис.1.1).

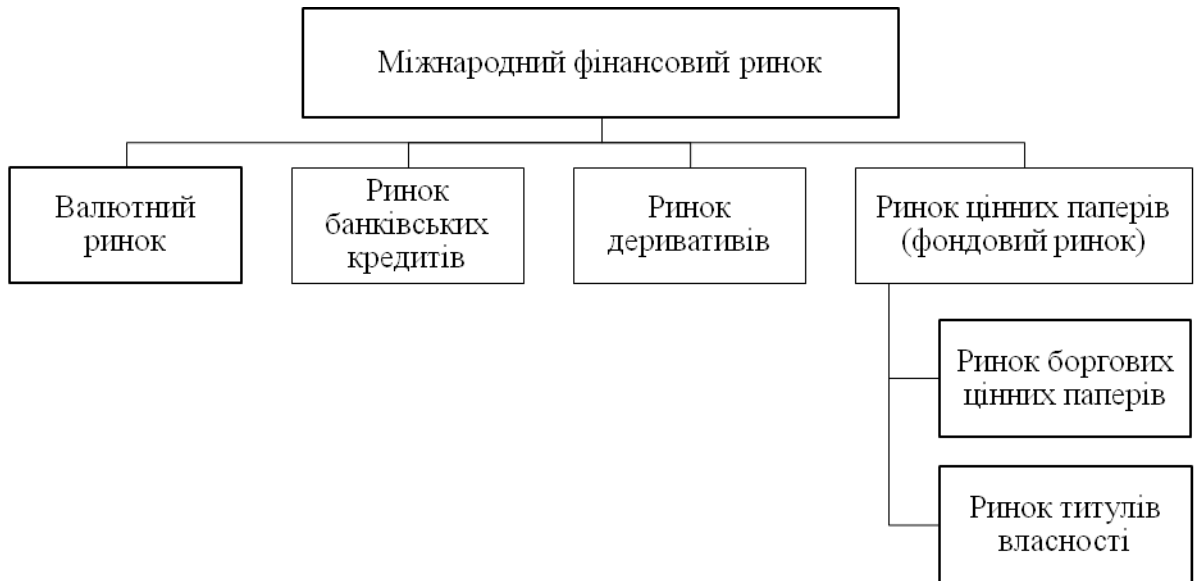

Рис.1.1. Складові міжнародного фінансового ринку
(Систематизовано автором на основі [5,с.70])

Головна функція міжнародного фінансового ринку полягає у забезпеченні міжнародної ліквідності, тобто можливості швидко залучати достатню кількість фінансових засобів у різних формах на вигідних умовах на наднаціональному рівні.

Іншими функціями міжнародного фінансового ринку є [6, с.104]:

- мобілізація тимчасово вільних фінансових ресурсів населення (домогосподарств), суб'єктів господарювання, державних установ, іноземних інвесторів та їх трансформація у фінансовий капітал;
- забезпечення взаємодії між покупцем та продавцем фінансових ресурсів, результатом якої є встановлення рівноважної ціни попиту і пропозиції;
- перерозподіл і перелив капіталу;
- імітація високоліквідних фінансових інструментів, які можуть бути використані, як засіб міжнародних платежів, продані чи обміняні на інші фінансові інструменти;
- економія витрат обігу;
- прискорення концентрації та централізації капіталу;

- міжчасова торгівля, що знижує витрати від дій економічних циклів;
- організаційна функція, що полягає в організації процесу доведення фінансових активів до споживача, яка виявляється у створенні мережі різноманітних інститутів з реалізації фінансових активів (банків, бірж, брокерських контор, інвестиційних фондів, страхових компаній тощо);
- сприяння процесу безперервного відтворення.

Зміст функції фінансового забезпечення процесів інвестування полягає в створенні фінансовим ринком умов для залучення (концентрації) фінансових ресурсів, необхідних для розвитку економіки і виявляє найбільш ефективні сфери і напрями інвестиційних потоків з позиції забезпечення високого рівня дохідності капіталу. Виконуючи функцію спрямування коштів від кредиторів до позичальників, фінансові ринки сприяють вищій продуктивності та ефективності світової економіки [4, с.9].

1.2. Основні фінансові посередники на міжнародному ринку

Важливу роль на всіх сегментах міжнародного фінансового ринку відіграють фінансові посередники, діяльність яких направлена на допомогу приватним особам щодо перетворення їх заощаджень на капітал, диверсифікуючи при цьому ризик [7, с.183].

Фінансові посередники вкладають кошти на міжнародному ринку для підтримання ліквідності, страхування від валютного та процентного ризиків, а також з метою отримання спекулятивного прибутку. На фінансовому ринку посередництво в основному досліджується за видами фінансових установ – суб'єкти банківської системи, небанківські фінансові та кредитні інститути, контрактні фінансові інститути і суб'єкти депозитарно-клірингової системи (рис.1.2).

Рис. 1.2. Фінансові посередники за видами установ[8,с.80].

Фінансові посередники є інституційними учасниками міжнародного фінансового ринку. Найголовніше завдання – спрямувати рух капіталу (заощаджень) до найефективніших споживачів. Базовою основою функціонування є реалізація кредитно-інвестиційних угод, тобто безпосереднє фінансування. Логічно, що предметом праці для посередників на ринку стають цінні папери й гроші[9, с.115].

На сьогоднішній день основними фінансовими посередниками на міжнародному фінансовому ринку є:

- Транснаціональні банки (ТНБ);
- МВФ;
- Світовий банк;
- ЄБРР;
- Міжнародні фінансові конгломерати.

Транснаціональні банки (ТНБ) – великі кредитно-фінансові установи з широкою мережею закордонних представництв, філій і відділень. Є основними

посередниками в міжнародному русі позичкового капіталу. Контролюють валютні і кредитні операції на світовому ринку [10].

Для діяльності таких банків характерна висока частка міжнародних операцій, глобальний характер діяльності, широкий спектр та універсальність надаваних послуг. Основними клієнтами є транснаціональні корпорації, іноземні представництва і державні інститути, міжнародні організації.

На початок 2011 року в п'ятірку найбільших ТНБ входять: BNPParibas (Франція), DeutscheBank (Німеччина), HSBCHoldings (Великобританія), BarclaysPLC(Великобританія), RoyalBankofScotland (Великобританія)[11].

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (InternationalMonetaryFond, IMF) – міжурядова організація, призначена для регулювання валютно-кредитних відносин між державами і надання фінансової допомоги країнам-членам для ліквідації валютних ускладнень, викликаних порушеннями рівноваги платіжних балансів [12, с.389].

Як і всі численні міжнародні фінансові організації, МВФ сприяє поліпшенню торгівлі між країнами, налагодженню грошових відносин, регулює курси валют і контролює всю мережу фінансових операцій. Фінансова система МВФ будується на грошових внесках, які роблять країни, що входять до його складу. Вони залежать від ступеня розвитку ринку і економіки цих держав. Керують діяльністю фонду представники від кожної країни, які щороку збираються для вирішення завдань і проблем.

Світовий банк– є однією з найбільших у світі організацій, що надають допомогу з метою розвитку. До його складу входять дві інституції – Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР) та Міжнародна асоціація розвитку (МАР) [13].

Однією з цілей Світового банку є заохочення інвестування країн-членів в інші країни, особливо в такі, що розвиваються. Світовий банк, використовуючи механізм надання кредитів МБРР, кредитує країни з середнім рівнем доходу по процентних ставках, відповідним рівню ринку для цих країн. А за допомогою

організації МАР він кредитує країни з низьким рівнем доходу за мінімальними відсотковими ставками або без відсотків.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) – міжнародний фінансово-кредитний інститут, який надає допомогу країнам від Центральної Європи до Центральної Азії для проведення ринкових реформ, активного інтегрування економік цих країн у міжнародні господарські зв'язки[14].

ЄБРР є найбільшим інвестором у Східній Європі, але крім інвестування власних коштів, залучає значні обсяги прямих іноземних інвестицій.

ЄБРР здійснює проектне фінансування банків, підприємств і компаній, працює з державними компаніями з метою підтримки процесів приватизації і структурної реорганізації[15, с.30].

Міжнародні фінансові конгломерати – є особливою організаційно-економічною формою поєднання банківського і небанківського бізнесу [16, с.32]. Концепція фінансового конгломерату базується на ефективній координації фінансових потоків та більш ефективному використанні фінансових ресурсів.

Фінансовим конгломератом вважається компанія, що надає суттєві послуги як мінімум у двох різних фінансових секторах. Діагностикою приналежності фінансових груп до фінансових конгломератів в Європейському Союзі займається Тимчасовий робочий комітет з фінансових конгломератів (IWCFC)[17].

1.3. Офшорні фінансові (банківські) центри як один з фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку

Міжнародні фінансові центри, де кредитні установи здійснюють операції в основному з нерезидентами і в іноземній для даної країни валюті, дістали назву фінансових центрів «офшор», (off-shor)[5, с.96]. Як правило, вони служать податковим притулком, оскільки операції, що в них здійснюються, не обкладаються податками і вільні від валютних обмежень.

Офшорні банківські центри можна розглядати як окрему категорію міжнародних фінансових центрів, що виконують посередницькі функції для позичальників та депонентів. Вперше вони почали з'являтися після Другої світової війни. Основна причина виникнення офшорних фінансових центрів передусім полягала в існуванні надто високих ставок податків на доходи банків у розвинутих країнах і країнах, що розвиваються.

Офшорний банківський (фінансовий) центр— фінансовий центр, де можна проводити операції, що не підпадають під національне регулювання і не вважаються складовою економіки[18].

Основними причинами привабливості офшорних фінансових центрів є мінімальне офіційне регулювання, практична відсутність податків та контролю за управлінням портфелями цінних паперів банків.

Основними характеристиками офшорних банківських центрів є [19]:

- 1) надання податкових пільг або взагалі звільнення від оподаткування діяльності нерезидентів на території офшорного банківського центру;
- 2) рух капіталів практично не регулюється;
- 3) угоди, що здійснюються в цих центрах, мають міжнародну основу й залишаються поза впливом економічної або фінансової політики держави;
- 4) центри мають високоефективні місцеві та міжнародні засоби зв'язку і транспортну інфраструктуру;
- 5) офшорні центри існують в умовах внутрішньої політичної стабільності й забезпечують таємницю угод;
- 6) обов'язкова наявність ефективно функціонуючої банківської системи та стабільних центральних банків;
- 7) основною мовою на цих територіях є англійська;
- 8) офшорні центри легкодоступні, вони розташовуються в часових поясах, де знаходяться найважливіші фінансові та товарні ринки світу;
- 9) центри мають висококваліфіковану робочу силу;
- 10) офшорні центри повинні мати добрі стосунки з фінансовою владою промислово розвинутих країн.

Види офшорних банківських центрів[20, с.453]:

- «паперові» центри (зберігають документацію, а банківські операції проводять у незначних розмірах або не проводять зовсім);
- «функціональні» центри (займаються депозитними операціями й наданням позик).

Існує три типи офшорних фінансових центрів[5, с.97]:

I тип–ню-йоркська модель – передбачає спеціальні формально встановлені домовленості з такими авторитетними фінансовими центрами, як Нью-Йорк, Токіо, Сінгапур. На цих ринках установлюються спеціальні рахунки окремо від внутрішніх, і ці рахунки вільні від обмежень, які відносяться до внутрішнього фінансового ринку (наприклад, резервні вимоги). Існує корпоративне оподаткування; місцевий гербовий збір (на ринку Токіо), може допускатися (Сінгапур), а може не допускатися оподаткування ділових цінних паперів (ринок Нью-Йорку, Токіо);

II тип– лондонська модель. У Лондоні, Гонконзі фінансові угоди вільні від обмежень, незалежно від того, резиденти чи нерезиденти є учасниками ринку. У цих містах офшорний ринок – це просто офшорні угоди між нерезидентами, тому що внутрішні і зовнішні угоди об'єднані. На офшорних ринках даної моделі існує корпоративне оподаткування і допускається оподаткування ділових цінних паперів;

III тип – «податкове сховище». До даного типу офшорних ринків відносять ринки Багамських та Кайманових островів. На цих ринках угоди укладаються нерезидентами і зовсім не оподатковуються, відсутні корпоративне оподаткування й оподаткування ділових цінних паперів, але існують реєстраційні внески і плата за ліцензії.

У сучасному світі налічується понад 60 офшорних центрів, які пропонують свої послуги на міжнародному ринку. Країни їх розташування зазначені в табл.1.1. Щорічно реєструється понад 200 тис. офшорних підприємств різних форм власності, а загальна їх кількість на сьогодні перевищує 2 млн.

Розташування офшорних банківських центрів*

<i>Європа</i>	Лондон Париж Швейцарія Люксембург	Франкфурт Брюссель Амстердам Нормандські острови
<i>Західна півкуля</i>	Нью-Йорк, Маямі, Лос-Анджелес, Сан-Франциско (80-ті роки) Торонто Нассау Панама	Кайманові острови Бермудські острови Барбадос Антигуа Нідерландські Антиль- ські острови
<i>Азія</i>	Токіо Сінгапур Гонконг Тайбей	Маніла Вануату Бахрейн (70-ті роки)

* Джерело: [21, с.46].

Міжнародний досвід свідчить, що офшорні банки створюються з метою[6, с.136]:

- отримання доступу до міжнародної мережі кореспондентських відносин;
- забезпечення зовнішньоторговельних операцій материнської компанії й афілійованих фінансових і комерційних структур;
- розширення спектра банківських послуг національних банків;
- використання офшорних банків для роботи на національних ринках;
- кредитування національних комерційних і фінансових структур через офшорні банки з метою мінімізації оподаткування у країнах з високими ставками податку на прибуток;
- доступ до міжнародних фінансових організацій;
- емісії фінансових продуктів;

- оптимізація внутрішньofірмових фінансових потоків.

Отже, фінансові посередники виконують важливі функції для забезпечення вдалого функціонування та розвитку міжнародного фінансового ринку, тому далі буде доцільно розглянути та проаналізувати їх основні показники.

2. Дослідження основних показників фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку

2.1. Фінансові ресурси МВФ та їх зміни за 2002-2012 рр.

На сьогоднішній день Міжнародний валютний фонд є головним посередником на міжнародному фінансовому ринку. Він регулює валютно-кредитні відносин між країнами і надає країнам-членам кредити для ліквідації валютних ускладнень, тим самим забезпечуючи успішну торгівлю між даними країнами.

Основне завдання Фонду – створення валютних резервів для запобігання диспропорцій у світовій економіці. Він служить інституціональної основою світової валютної системи.

Фінансові ресурси МВФ – це його статутний капітал, який утворюється з внесків держав-членів відповідно до встановленої для кожної країни квоти, яка визначається, виходячи з економічного потенціалу країни та її місця в світовій економіці і зовнішній торгівлі [12, с. 391].

Загальні ресурси МВФ включають в себе: запаси МВФ у валютах держав-членів, СДР, золото, «Інші активи» (наприклад, дебіторська заборгованість), а також наявні позики Фонду.

Кожна країна має квоту, виражену в СДР. Квота країни-члена є найбільш важливим елементом її фінансових і організаційних відносин з Фондом. По-перше, квотою визначається кількість голосів у Фонді. По-друге, на розмірах квоти засновані масштаби доступу членів МВФ до фінансових ресурсів організації згідно зі встановленими лімітами. По-третє, квота визначає частку члена МВФ при розподілі СДР.

Розмір квоти визначається з п'яти формул, яких використовуються економічні дані з валового внутрішнього продукту (ВВП) держави, поточних операцій, коливань поточних надходжень і державних резервів. Розмір квот

переглядається не рідше, ніж один раз на п'ять років. Домовленість про спеціальний збільшення квот на 1,8 відсотка була досягнута в 2006 році як перший етап дворічної програми реформ квот і прав голосу. У квітні 2008 року Рада керівників затвердила додаткове спеціальне збільшення квот, в результаті якого їх обсяг зріс в цілому на 11,5 відсотка. Реформа 2008 року набула чинності в березні 2011 року після ратифікації поправки до статей угоди МВФ 117 державами-членами, на частку яких припадає 85 відсотків загальної кількості голосів в МВФ. Квоти України зображені у таблицях 2.1 та 2.2.

Отримані кошти МВФ, у свою чергу, надає на умовах кредиту на певний термін зі сплатою певного відсотку. Диференціювання джерел отримання додаткових кредитних ресурсів надає Фонду можливості фінансувати певні програми розвитку країн, які мають глобальне значення.

Таблиця 2.1

Квота України в МВФ виражена в СДР*

(тис. СДР)

Дата набрання чинності	Квота
Вересень 03, 1992	665,000
Грудень 03, 1992	997,300
Лютий 10, 1999	1,372,000

* Джерело: [22].

Таблиця 2.2

Квота України в МВФ*

(у відсотках від загального числа квот МВФ)

Рік	2008	2010
Частка України	0.576	0.422

* Джерело: [22].

Фінансові ресурси МВФ також включають в себе і запаси золота. Золоті авуари МВФ складають близько 90,5 млн. тройських унцій (2,814.1 метричних тонн), що робить МВФ третім за величиною офіційним утримувачем золота у світі. Тим не менш, МВФ суворо обмежує його використання. У разі схвалення більшістю в 85% голосів країн-членів, МВФ може продати золото або може

приймати золото в якості платежів від країн-членів організації, але Фонду заборонено купувати золото або брати участь в інших операціях з золотом.

Загальні фінансові ресурси МВФ та їх зміну з роками можна побачити в табл.2.3. До серпня 2012 року інші активи включали в себе будівлі та обладнання. МВФ зберігає 90,5 млн.тройських унцій золота на своєму балансі, в SDR ця сума становить 3,2 млрд. базуючись на первісній вартості придбання.

З таблиці бачимо, що МВФ почав продавати золото у 2009 році (з 5,9 млрд. СДР залишилось 4,4 млрд. СДР). У грудні 2010 року МВФ завершив програму обмеженого продажу золота обсягом у 403,3 метричної тонни, що становить одну восьму всіх золотих авуарів Фонду, яка була затверджена Виконавчою радою в вересні 2009 року. У загальній складності 222 тонни золота було продано офіційним власникам, включаючи Резервний банк Індії (200 тонн), Банк Маврикія (2 тонни), Центральний банк Шрі-Ланки (10 тонн) і Банк Бангладеш(10 тонн). Програма продажу золота була реалізована з сильними захисними заходами, щоб не порушувати роботу ринку, і всі продажі золота, включаючи прямі продажі офіційним власникам, відбувалися за ринковими цінами.

Таблиця 2.3

Фінансові ресурси МВФ в період 2002-2012 рр.*

(млрд. СДР)

Рік	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Всього ресурсів	218.1	219.1	220.6	221.1	224.2	224.6	224.1	374.3	405.5	540.5	518.5
Валюта	210.3	211.3	213.1	213.4	209.0	209.6	209.8	218.5	233.0	261.1	268.0
СДР	1.2	1.1	0.8	1.1	2.8	2.6	2.0	2.5	3.8	9.4	11.8
Золото	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	5.9	4.4	3.2	3.2	3.2
Інші активи	0.8	0.9	0.8	0.8	6.6	6.6	6.5	6.5	6.6	14.2	15.0
NAV ¹	-	-	-	-	-	-	-	-	-	201.8	205.6
Інші позикові інструменти	-	-	-	-	-	-	-	142.4	158.9	50.8	15.0

¹ New Arrangement to Borrow – програма МВФ, що дозволяє надавати екстрену допомогу країнам, що зіткнулися з економічними труднощами (з 1 квітня 2011 року).

*Джерело: сформовано автором на основі [22].

Графічно динаміку зміни фінансових ресурсів МВФ в період 2002-2012 рр. видно на рис.2.1.

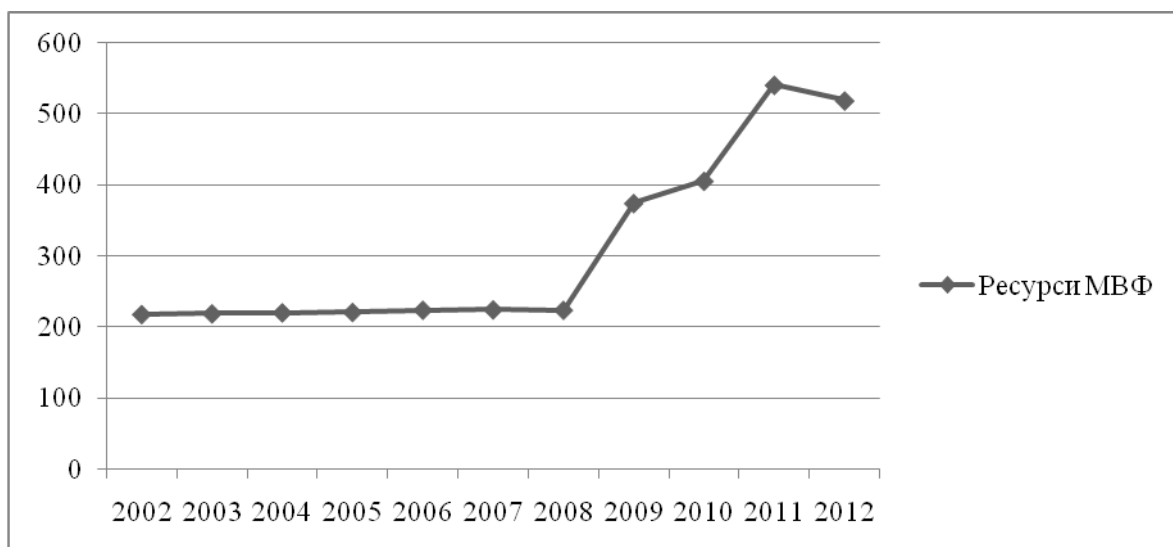

Рис.2.1. Динаміка змін фінансових ресурсів МВФ в період 2002-2012 рр.
(Систематизовано автором на основі [22])

У табл.2.4 зображені останні дані по фінансовим ресурсам МВФ за березень 2013 року в доларах США та в СДР. Склад ресурсів за останніми даними можна прослідкувати за рис. 2.2.

Таблиця 2.4

Фінансові ресурси МВФ станом на березень 2013 р.*

(млрд. СДР і млрд. \$ відповідно)

	Березень 2013	
	СДР	\$
Всього ресурсів	506.8	759.8
Валюта	270.3	405.2
СДР	12.5	18.8
Золото	3.2	4.7
Інші активи	14.9	22.4
NAV	202.3	303.2
Інші позикові інструменти	3.6	5.4

*Джерело: сформовано автором на основі [22].

Порівнюючи таблиці 2.3 і 2.4 бачимо, що загальна кількість ресурсів зменшилася на 11,7 млрд. СДР, запаси валюти країн-учасниць збільшилися на 2,3 млрд. СДР, кількість СДР зросла на 0,7 млрд. СДР, запаси золота не змінилися, інші активи зменшились на 0,1 млрд. СДР, NAV збільшився на 3,3 млрд. СДР, а інші позикові інструменти зменшились на 11,4 млрд. СДР.

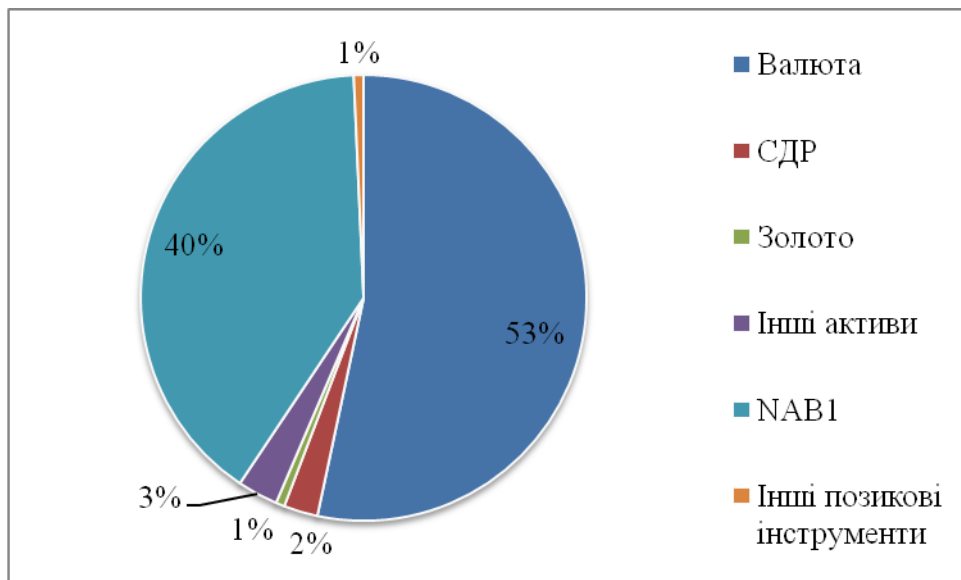

Рис.2.2.Склад фінансових ресурсів МВФ станом на березень 2013 р.
(Систематизовано автором на основі [22])

Проаналізувавши шляхи утворення фінансових ресурсів МВФ як одного з головних посередників на міжнародному фінансовому ринку доцільно перейти до аналізу прибутків інших міжнародних посередників.

2.2. Оцінка прибутків основних фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку

Одними з основних міжнародних фінансових посередників є Транснаціональні банки (ТНБ), які забезпечують безперервний рух капіталу між країнами та інвесторами.

За останніми даними у 2013 році десятку найбільших ТНБ світу очолюють банки Китаю, рентабельність яких значно перевищує банки США та Європи.

Розглянемо цю десятку, ранжировану за розмірами прибутку до оподаткування [23]:

1. Industrial & Commercial Bank of China (Китай, прибуток до оподаткування– \$ 43,2 млрд.)

Промисловий і комерційний банк Китаю – найбільший в світі банк за розміром прибутку і по капіталізації. ICBC – найбільша компанія Азіатсько-

Тихоокеанського регіону. Основний акціонер – держава, якій належить 70,7% акцій.

2. ChinaConstructionBank (Китай, прибуток до оподаткування – \$ 34,8 млрд.)

3. Bank of China (Китай, прибуток до оподаткування – \$ 26,76 млрд.)

Найстаріший банк Китаю був заснований в 1912 році. Контрольний пакет акцій належить уряду Китаю. Банк має представництва в 25 країнах світу.

4. JP Morgan Chase (США, прибуток до оподаткування – \$ 26,75 млрд.)

Найбільший банк США є абсолютним світовим лідером за обсягом інвестиційних і комерційних банківських послуг. У березні 2013 року в пресу проникла інформація про те, як керівництво банку навмисне приховує значні збитки, понесені від інвестиційних операцій в Європі.

5. Agricultural Bank of China (Китай, прибуток до оподаткування – \$ 25,1 млрд.)

6. Wells Fargo (США, прибуток до оподаткування – \$ 23,3 млрд.)

Фінансовому бренду Wells Fargo вже більше 150 років і, незважаючи на зміну власників, ім'я холдингу завжди залишається незмінним. Сьогодні у Wells Fargo більше 6 тисяч відділень, які обслуговують 23 мільйони клієнтів.

7. HSBC (Великобританія, прибуток до оподаткування – \$ 21,8 млрд.)

Британський холдинг є найбільшою компанією Європи за капіталізацією. Банк має відділення в 85 країнах світу.

8. Mitsubishi UFJ (Японія, прибуток до оподаткування – \$ 17,6 млрд.)

Найбільший банк Японії володіє 21% в американському банку Morgan Stanley.

9. Citigroup (США, прибуток до оподаткування – \$ 14,7 млрд.)

Одна з найбільших банківських корпорацій світу обслуговує понад 200 мільйонів клієнтів в 139 країнах.

10. BNP Paribas (Франція, прибуток до оподаткування – \$ 12,5 млрд.)

BNP Paribas є найбільшим банком у світі за розміром активів і має офіси і представництва в 84 країнах. БНП Паріба був утворений в 2000 р. в результаті

злиття роздрібного банку Banque Nationale de Paris (BNP) (заснований в 1848 р.) та інвестиційного банку Paribas (заснований в 1872 р.). Банк працює на всій території Європи і є одним з європейських лідерів в області фінансових послуг, займаючи ключові позиції у трьох основних напрямках: роздрібні банківські послуги, корпоративний та інвестиційний банкінг, і інвестиційні рішення, які включають в себе приват-банкінг, управління активами, страхування і сервіси пов'язані з нерухомістю. BNP Paribas є лідером Єврозони за обсягом депозитів і в сфері споживчого кредитування, а також займає значну частку ринку в США і має сильні позиції в Азії та швидко розвивається.

В Україні діє банк «Укрсиббанк» який є підрозділом групи BNP Paribas.

Графічно прибутки банків зображені у вигляді гістограми на рис. 2.3.

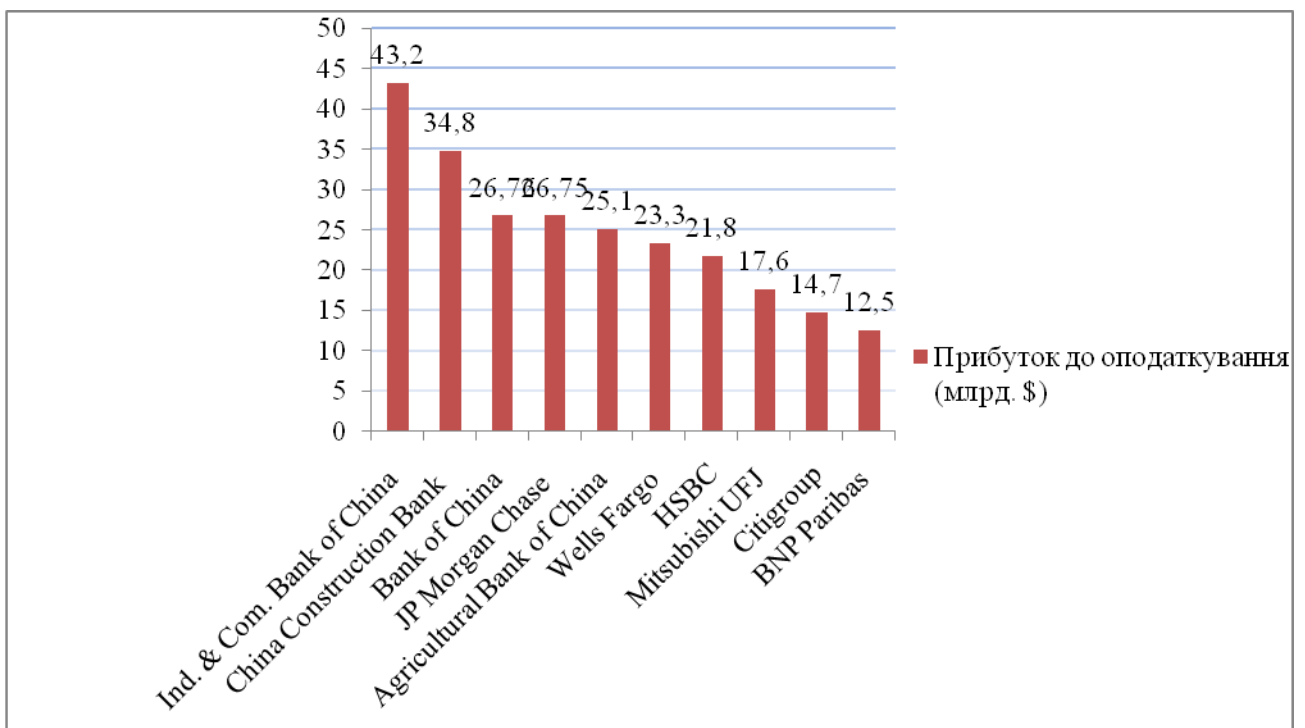

Рис.2.3. Прибутки до оподаткування ТНБ станом на початок 2013 р.
(Систематизовано автором на основі [23])

Особливу увагу слід приділити такому міжнародному фінансовому посереднику як Bank of America, який раніше займав перше місце серед ТНБ всіх країн світу.

Bank of America – американський фінансовий конгломерат, який надає широкий спектр фінансових послуг приватним та юридичним особам,

найбільша банківська холдингова компанія в США за числом активів, займає 3 місце серед найбільших компаній світу за версією Forbes у 2011 році. У компанії майже 6000 відділень банку в США і 300 в інших країнах, 288000 співробітників і 16500 банкоматів[24].

14 вересня 2008 р. Bank of America оголосив про покупку інвестиційного банку Merrill Lynch. Вартість покупки за інформацією газети Уолл-стріт джорнал склала 50 млрд доларів. А 29 серпня 2011 р. Bank of America (BofA) оголосив про намір продати 13,1 млрд акцій китайського China Construction Bank (CCB) групі приватних інвесторів. Вартість угоди становить 8,3 млрд доларів.

Активи Bank of America станом на кінець 2012 року становлять \$2,209 трлн. В першому кварталі 2013 року значно збільшився чистий прибуток банку, майже у 4 рази в порівнянні з попереднім періодом (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Фінансовий стан Bank of America станом на 2010-2013рр.*

(млрд. \$)

Роки	2010	2011	2012	1 кв. 2013
Виручка	22,7	25,1	18,9	23,7
Чистий прибуток	0,8	2,0	0,7	2,6

*Джерело: сформовано автором на основі [24].

За даними табл. 2.5 побудуємо гістограму (рис. 2.4), де наочно побачимо зміни виручки та прибутку впродовж 2010-2013 рр., а також прослідкуємо, яку частину від виручки становить чистий прибуток.

Нажаль, Україна не має на сьогоднішній день жодного власного транснаціонального банку, тому вона користується послугами іноземних ТНБ.

Для вирішення цього питання доцільно буде розглянути сучасний стан банківської системи України.

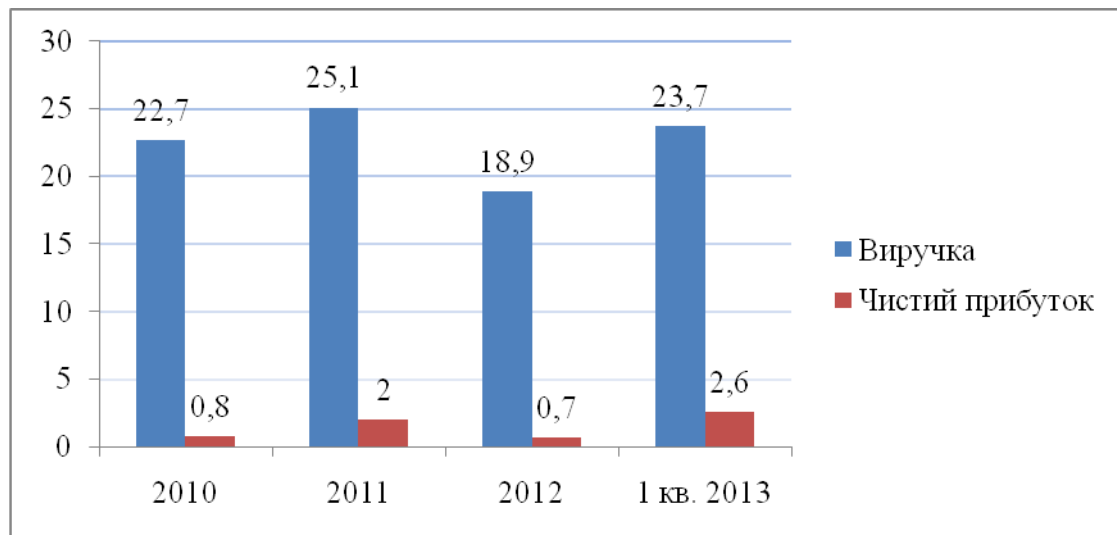

Рис.2.4. Динаміка зміни прибутків Bank of America впродовж 2010-2013 рр.
(Систематизовано автором на основі [24])

2.3. Аналіз показників банківської системи України

Головним (центральною) банком України є Національний банк України (НБУ). Саме він виконує основні функції для забезпечення стабільності грошової одиниці (гривні), надає кредити банкам, регулює всю банківську та грошово-кредитну систему.

За основними показниками діяльності банків України (див. додаток 1) бачимо, що на 01.01.13 кількість банків зменшилась на 22 банків в порівнянні з попередніми періодами за рахунок виключення з державного реєстру.

Активи банків збільшилися (рис. 2.5). Рентабельність активів також збільшилась на 0,69% відносно попереднього періоду (рис. 2.6), а рентабельність капіталу також зросла з -5,27% до 3,03%.

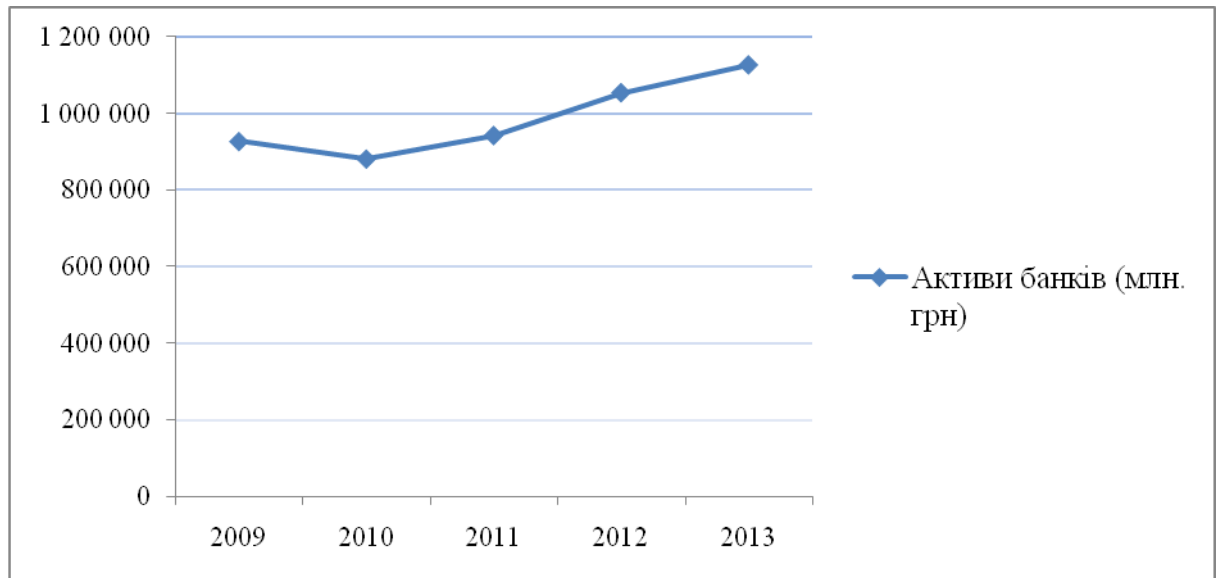

Рис.2.5. Динаміка зміни кількості активів банків України
(Систематизовано автором на основі [25])

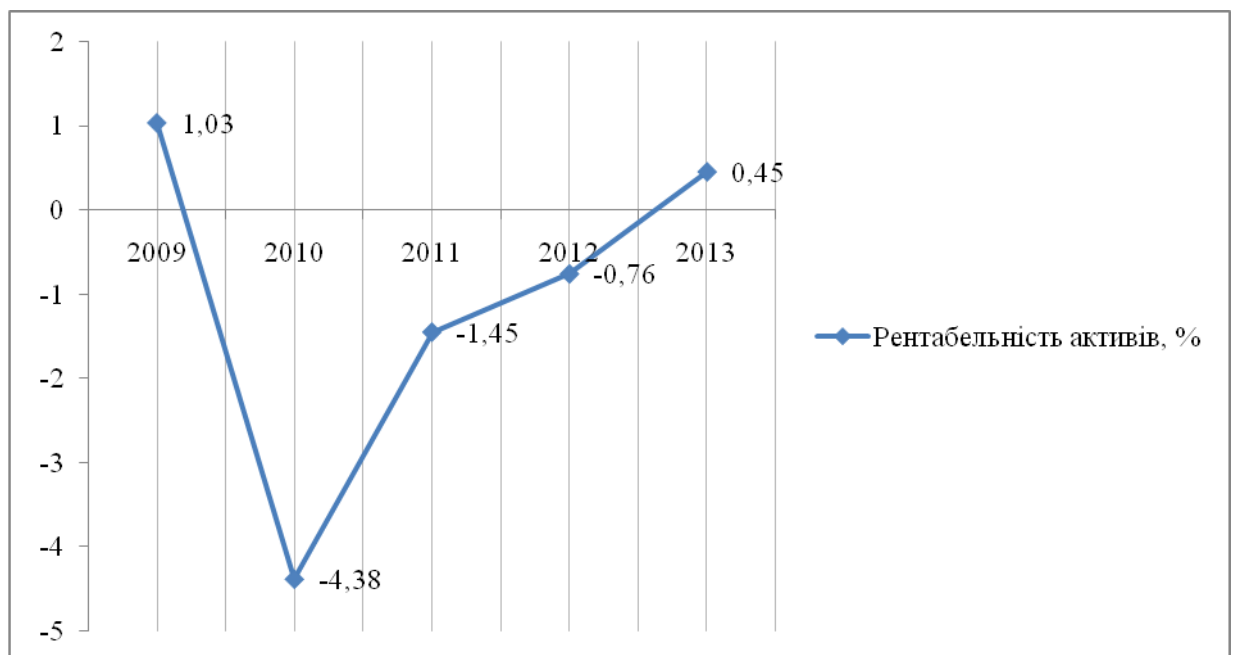

Рис.2.6. Динаміка зміни рентабельності активів банків України
(Систематизовано автором на основі [25])

Наразі в Україні налічується 176 банків, найуспішніші серед них та показники їх діяльності зображені у табл. 2.6, а на рис. 2.7 зображена частка кожного банку в загальних активах.

Таблиця 2.6

Показники діяльності найбільших банків України на 01.01.2013р.*

(млн. грн.)

№	Банк	Активи	Капітал	Фінрезультат
1	ПРИВАТБАНК	172429	18301	1533
2	УКРЕКСІМБАНК	87949	17856	160
3	ОЩАДБАНК	85996	18118	566
4	РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ	47694	6346	34
5	ПРОМІНВЕСТБАНК	41318	5273	225
6	UNICREDIT (УКРСОЦБАНК)	38830	7657	8
7	ВТБ БАНК	34212	4051	951
8	ДЕЛЬТА БАНК	29842	3010	98
9	ПУМБ	28230	4215	271
10	НАДРА	27684	4030	1

*Джерело: сформовано автором на основі [26].

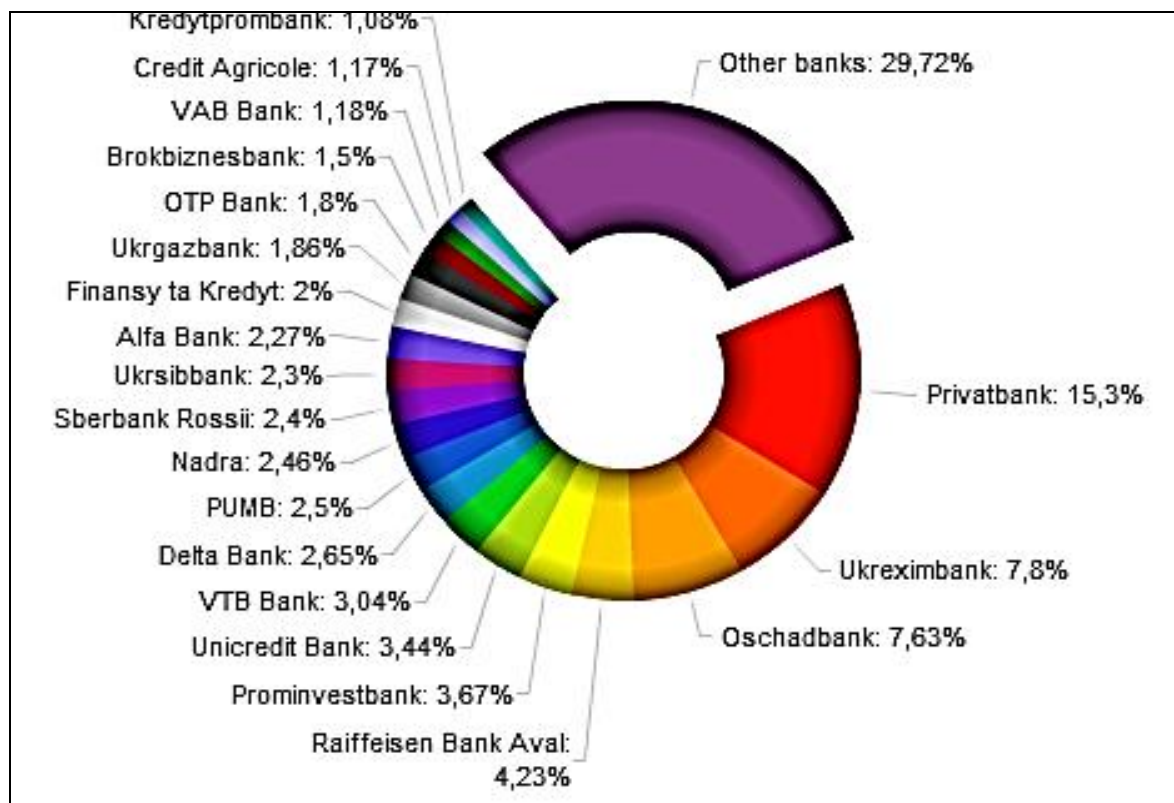

Рис.2.7.Найбільші банки України за обсягом активів (01.01.2013, млн.грн.)[26].

Наразі найбільшим комерційним банком України є Приватбанк, динаміку його активів зображено на рис. 2.8.

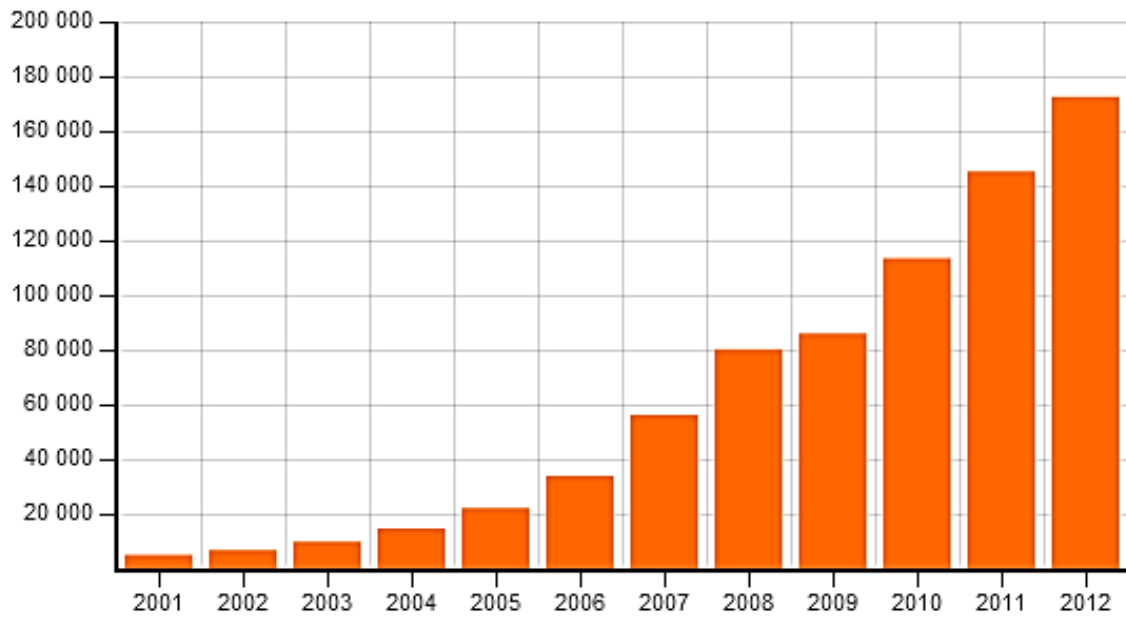

Рис.2.8. Динаміка активів банку: ПРИВАТБАНК (2001-2012рр. – кінець року, млн.грн.)[26].

3. Напрями покращення взаємовідносин між Україною та фінансовими посередниками на міжнародному фінансовому ринку

В умовах подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи ефективне співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями дало можливість залучити додаткові фінансові ресурси (у тому числі значні пільгові кредитні кошти, інвестиції для реалізації важливих інфраструктурних проектів, гранти та технічну допомогу тощо) для реформування національної економіки і реалізації пріоритетних системних та інвестиційних проектів.

Україна співпрацює з такими (але не виключно) міжнародними фінансовими організаціями як [27]:

Світовий банк

Світовий банк (The World Bank), багатостороння кредитна установа, що об'єднує п'ять інституцій, діяльність яких спрямована на підвищення рівня життя у країнах, що розвиваються, шляхом надання кредитів, гарантій та аналітичних і консультативних послуг. Світовий банк заснований у 1944 році. Штаб-квартира Групи Світового банку знаходиться у м. Вашингтоні, округ Колумбія, США. В Групу Світового банку входять:

- Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР);
- Міжнародна асоціація розвитку (МАР);
- Міжнародна фінансова корпорація (МФК);
- Багатостороннє агентство по гарантуванню інвестицій (БАГІ);
- Міжнародний центр по врегулюванню інвестиційних спорів.

Світовий банк – це своєрідне кооперативне співтовариство, акціонерами якого є 187 країн-членів. Акціонери представлені Радою керуючих, яка є вищим органом управління. Представництво України в Раді керуючих Світового банку забезпечується відповідно до Указу Президента України від 19.12.2005 №

1809/2005 [28], згідно з яким керуючим від України є Перший віце-прем'єр-міністр України, а заступником керуючого від України є Міністр економічного розвитку і торгівлі України.

Рада керуючих делегувала велику частину своїх повноважень Раді виконавчих директорів (складається з 25 виконавчих директорів, 5 з яких представляють 5 країн – найбільших акціонерів, а 20 – решту країн, які розподілилися на групи). Україна входить до групи країн на чолі з Голландією.

У Раді директорів Україна представлена Старшим радником виконавчого директора Світового банку, посаду якого з 6 серпня 2012 р. займає Роман Жуковський.

З 1 лютого 2012 р. директором СБ по Україні, Білорусі та Молдові призначено пана Чімяо Фана (Qimiao Fan). Під його керівництвом здійснюється операційна діяльність Банку в Україні.

Сучасний стан співробітництва України з Світовим банком

У вересні 1992р. Україна стала членом МБРР та інших організацій групи Світового банку відповідно до Закону України «Про вступ України до МВФ, МБРР, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку, та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» від 03.06.1992 № 2402-XII[30]. Членом МАР Україна стала у травні 2004 року.

Співпраця України зі Світовим банком здійснюється відповідно до Стратегії партнерства МБРР і МФК з Україною на 2012-2016 фінансові роки[29], яку схвалено Радою директорів Світового банку 16 лютого 2012 року.

31 липня 2012 р. набрав чинності Меморандум про взаєморозуміння між Україною та МБРР, підписаний 16 липня 2012 р. в м. Києві та 31 липня 2012 р. в м. Вашингтон, яким визначено зобов'язання Сторін в рамках накопиченої Україною станом на 31.12.11 заборгованості перед МБРР.

У 2012 р. Урядом України прийнято рішення щодо залучення позики МБРР для реалізації інвестиційних проектів: «Другий проект покращення автомобільних доріг та безпеки руху» та «Додаткове фінансування Проекту

«Розвиток системи державної статистики для моніторингу соціально-економічних перетворень». Угоди про позику щодо цих проектів підписані 24 та 25 грудня 2012 р. відповідно.

27 червня 2012 р. набрала чинності Резолюція № 596 Ради керуючих МБРР «Збільшення кількості голосів і участі країн, що розвиваються та країн з перехідною економікою». Відповідно до умов частини В Резолюції № 596 Україна має право підписатись на додаткові 69 акцій статутного капіталу МБРР та забезпечити участь у третьому-п'ятнадцятому поповненні ресурсів Міжнародної асоціації розвитку.

Некредитна діяльність Світового банку в Україні досить різноманітна. За часи співробітництва Світовим банком проведено ряд досліджень та завершено підготовку звітів щодо: пенсійної реформи; реформи міжбюджетних відносин; стратегії розвитку енергетичного сектору; фінансування розвитку сільської місцевості. Одночасно, підготовлено низку оновлених оглядів щодо оцінки бідності, державних витрат, фінансового сектору, стратегії розвитку соціального сектору. У 2009 році Світовий банк планує провів в Україні 5 досліджень та реалізував 7 проектів технічної допомоги.

Співробітництво України з МВФ

Україна є повноправним членом Міжнародного валютного фонду з 3 вересня 1992 р., до якого вона приєдналася згідно із Законом України №2402-ХІІ[30]. Відповідно до статті ХІІ Статей Угоди МВФ Україна входить до регіональної групи держав-членів на чолі з Королівством Нідерланди. Керуючим від України – членом Ради керуючих МВФ є Голова НБУ, а заступником – Міністр фінансів України.

Україна першою з країн пострадянського простору в 2003 р. приєдналася до спеціального стандарту розповсюдження статистичних даних МВФ.

Україна з 1994 року активно співпрацює з МВФ, використовуючи його фінансові і технічні ресурси з метою досягнення макроекономічної стабілізації та створення необхідних передумов для проведення економічних реформ.

Таке співробітництво здійснювалось переважно в рамках реалізації 8 спільних програм: STF(системна трансформаційна позика), «Стенд-бай» (стабілізаційна політика), Механізм розширеного фінансування(позика на підтримку розвитку), попереджувальний «Стенд-бай».

З липня 2010 року по грудень 2012 року здійснювалась реалізація угоди «Стенд-бай», яка підтримувалась фінансовими ресурсами МВФ на загальну суму 10 млрд. СПЗ(в еквіваленті близько 15,15 млрд. дол. США станом на 28.07.2010), що становило 728,9 відсотків квоти України в Фонді. У рамках її реалізації отримано 2 транші на загальну суму 2,25 млрд СПЗ(в еквіваленті близько 3,4 млрд. дол. США).

У серпні 2012 року Україна приєдналась до ініціативи МВФ щодо підтримки держав-членів МВФ з низьким рівнем доходу у подоланні світової фінансової кризи.

8 квітня 2013 р. прийнято розпорядження Кабінету Міністрів «Про уповноваження Міністра фінансів на підписання векселя у національній валюті на користь Міжнародного валютного фонду внаслідок зміни квоти»

З 29 січня по 12 лютого 2013 року у м. Києві перебувала місія Європейського департаменту МВФ, в рамках роботи якої було завершено перший етап дискусій щодо нової угоди «Стенд-бай» з Україною.

З 27 березня по 10 квітня 2013 року у м. Києві перебувала місія Європейського департаменту МВФ з метою проведення дискусій щодо напрямів економічної політики. 19-23 квітня 2013 відбулися Весняні збори МВФ та Світового банку, в яких взяла участь офіційна делегація України на чолі з Головою Національного банку І.Г. Соркіним.

Співробітництво України з ЄБРР

У серпні 1992 р. Україна стала членом ЄБРР відповідно до Указу Президента України «Про членство України в ЄБРР» від 14.07.92 № 379.

Представництво України в Раді Керуючих ЄБРР забезпечується відповідно до зазначеного Указу, згідно з яким Керуючим від України – членом Ради

Керуючих ЄБРР є Міністр фінансів України та заступником Керуючого від України – членом Ради Керуючих ЄБРР є Голова Правління Національного банку України.

Частка України в статутному капіталі ЄБРР складає 0,8 % (16000 акцій або 160 млн. євро). У травні 2010 р. Україною було підтримано рішення Банку щодо збільшення статутного капіталу, що забезпечило участь України у його збільшенні та збереженні української частки.

Ключовим інструментом організації співпраці між Україною та ЄБРР є Стратегія діяльності ЄБРР в Україні (на період 2011-2014 рр.), схвалена Радою директорів Банку 13 квітня 2011 р. [31].

24 лютого 2011 р. підписано Угоду про внесок між Україною та ЄБРР стосовно участі України у Фонді Східноєвропейського партнерства енергоефективності та довкілля. Відповідно до Угоди ЄБРР діє як розпорядник Фонду.

За результатами засідань Координаційної групи та Асамблеї Вкладників Фонду, які відбулися 10 – 11 листопада 2011 р., було затверджено виділення грантів для фінансування 7 пріоритетних проектів в Україні загальною вартістю 31,1 млн. євро за рахунок ресурсів Фонду.

Європейський банк реконструкції та розвитку фінансує проекти міжнародної технічної допомоги з підготовки Чорнобильської АЕС із зняття з експлуатації і перетворення об'єкта «Укриття» в екологічно безпечну систему.

Україна має низку інвестиційних проектів, які фінансує ЄБРР, серед яких: «Завершення будівництва метрополітену у м. Дніпропетровську», «Будівництво високовольтної повітряної лінії в Одеській області», «Реконструкція Старобешівської ТЕС», «Програма інвестицій та розвитку системи водопостачання та очищення води м. Запоріжжя», «Комплексна (зведена) програма підвищення рівня безпеки енергоблоків атомних електростанцій».

9-12 травня 2013 р. відбулись щорічні збори Ради керуючих ЄБРР, в яких брала участь офіційна делегація України на чолі з Міністром фінансів Ю.В. Колобовим.

Європейський інвестиційний банк (ЄІБ)

Європейський інвестиційний банк (The European Investment Bank) – міжнародна фінансова організація, заснована у 1958 році, як установа ЄС з надання довгострокових кредитів. Штаб-квартира ЄІБ знаходиться у м. Люксембург, Королівство Люксембург.

Співробітництво України з Європейським інвестиційним банком

У квітні 2006р. набула чинності Рамкова Угода між Україною та ЄІБ відповідно до ЗУ «Про ратифікацію Рамкової угоди між Україною та ЄІБ» від 07.02.2006 № 3392-IV.

25 березня 2011 р. відбулася церемонія відкриття Постійного представництва ЄІБ у Києві.

У 2012 р. Урядом України прийнято рішення щодо залучення позики ЄІБ для реалізації інвестиційного проекту «Реабілітація гідроелектростанцій»

У березні 2013 р. Кабінетом Міністрів були схвалені проекти листів Уряду України до ЄІБ стосовно наступних проектів: «Будівництво Вінницької птахофабрики», «Інвестиційна програма компанії Астарт – Київ на 2012-2014 роки, яка передбачає реалізацію 4 проектів», «ПАТ “Укрсоцбанк” (UniCredit) – кредитування малого і середнього бізнесу та пріоритетних проектів», «АТ “Укресімбанк” – програма щодо фінансування малого та середнього підприємництва та інших пріоритетних проектів.

Чорноморський банк торгівлі та розвитку (ЧБТР)

Чорноморський банк торгівлі та розвитку (Black Sea Trade and Development Bank) – міжнародна фінансова організація, щоє фінансовою основою для досягнення програмних цілей Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС). ЧБТР заснований на підставі відповідної Угоди між країнами-членами ОЧУС, підписаної 30 червня

1994 року, та розпочав свою операційну діяльність у 1999 році. Штаб-квартира ЧБТР знаходиться у м. Салоніки, Грецька Республіка.

Співробітництво України з Чорноморським банком торгівлі та розвитку
У червні 1997

р. Україна приєдналась до Угоди про заснування ЧБТР відповідно до
ЗУ «Про ратифікацію Угоди про заснування Чорноморського банку
торгівлі та розвитку» від 17.06.1997 № 348/97.

15 липня 2008

р. Україна підтримала рішення про збільшення статутного капіталу ЧБТР шляхом
підписання Листа-зобов'язання для підписки на
нерозподілені акції первинної емісії ЧБТР та Листа-зобов'язання для підписки на
на акції зі збільшення капіталу Чорноморського банку торгівлі та розвитку.

Сплата Україною внесків для збільшення капіталу ЧБТР здійснюватиметься від
повідно до ЗУ «Про ратифікацію Листа-
зобов'язання для підписки на акції зі збільшення капіталу ЧБТР» від 18.02.2009
№ 995-VI.

23 грудня 2011 р. Україна підтримала рішення ЧБТР про перехід на євро як
єдину валюту для банківських розрахунків та внутрішньої звітності банку.
Україна є одним з акціонерів ЧБТР, володіє 10,48 % статутного капіталу та
представлена у керівництві банку (посада Віце-президента з операцій).

Україна посідає третє місце після Росії та Туреччини за затвердженими
Радою директорів Банку проектами і такими, що реалізуються, з часткою у
кредитному портфелі у 15,73 % та 14,76 % відповідно.

Північний інвестиційний банк (ПІБ)

Північний інвестиційний банк (Nordic Investment Bank) – міжнародна
фінансова установа Північних та Балтійських країн (Данії, Фінляндії, Ісландії,
Норвегії, Швеції, Латвії, Естонії та Литви), діяльність якої спрямована на
посилення конкурентоспроможності та захист навколишнього

середовища. ПІБ заснований в 1976 році, його штаб-квартира знаходиться у м. Гельсінкі, Фінляндська Республіка.

Банк належить до організацій Північної фінансової групи, до якої входять:

- ПІБ;
- Північний фонд розвитку (Nordic Development Fund);
- Північна екологічна фінансова корпорація (Nordic Environment Finance Corporation);
- Північний проектний фонд (Nordic Project Fund).

Співробітництво України з Північним інвестиційним банком

У грудні 2006 р. набула чинності Рамкова Угода між Україною та ПІБ відповідно до ЗУ «Про ратифікацію Рамкової угоди між Україною та Північним інвестиційним банком» від 14.09.06 N 134-V.

Напрями розвитку взаємодії України з міжнародними фінансовими інститутами

Досвід взаємодії України з міжнародними інституціями підтверджує необхідність суттєвого удосконалення її форм та механізмів.

Співпраця, насамперед з Міжнародним валютним фондом, розглядається світовою фінансовою спільнотою як фактор довіри, підтвердження кредитоспроможності держави. Тому практика використання запозичених урядом та НБУ коштів має бути максимально прозорою.

Необхідно прискорити процес обґрунтування оптимального алгоритму взаємовідносин з міжнародними фінансовими інституціями та практичних дій у сфері державних запозичень.

В сучасних умовах, коли процес входження України до світової фінансової системи продовжується, потрібно вдосконалювати механізми такого співробітництва, в основі яких мають залишатися національні економічні інтереси, потреби подальшої ринкової трансформації, соціальні пріоритети. Головним у цьому контексті має стати мінімізація державного боргу, що

передбачас збільшення власних фінансових ресурсів та поліпшення інвестиційного клімату.

В основу фінансової стратегії необхідно покласти досягнення оптимального співвідношення між внутрішніми та зовнішніми джерелами фінансування потреб економічного та соціального розвитку. Не послаблюючи уваги до залучення зовнішніх ресурсів, уряд має забезпечувати пріоритетність інвестиційних джерел перед кредитними. Отримання нових кредитів МВФ може здійснюватися лише на рефінансування наявних боргових зобов'язань.

Важливим залишається питання обґрунтування не тільки оптимальної потреби у зовнішніх запозиченнях, а й пріоритетних сфер та необхідних умов ефективного їх використання. Виділяють три способи можливого використання залучених ресурсів[32, с. 298-299]:

- фінансове розміщення – коли із зовнішнього джерела здійснюється фінансування інвестиційних проектів і розвитку економіки. Цей спосіб є найпрогресивнішим видом використання зовнішнього боргу. При цьому важливим є відбір конкурентних високоефективних інвестиційних проектів, які б забезпечували повернення одержаних ресурсів;
- бюджетне використання – при якому залучені ресурси спрямовуються на фінансування поточних бюджетних витрат, у тому числі на обслуговування зовнішньої заборгованості. Цей спосіб використання залучених з міжнародного ринку ресурсів є найменш ефективним;
- змішане бюджетно-фінансове розміщення – коли запозичення використовуються як на фінансування поточних бюджетних потреб, так і на розвиток економіки в цілому.

В українській практиці великого поширення набув найменш ефективний спосіб, коли нові запозичення спрямовуються на фінансування поточних витрат бюджету, включаючи й обслуговування наявного зовнішнього боргу.

Цільове призначення зовнішніх запозичень обумовлюється як поточними потребами економіки і соціальної політики, так і стратегічними пріоритетами розбудови економічного простору України. Оптимальне витрачання кредитів сприятиме стабілізації фінансової ситуації в Україні та виведенню її економіки з кризового стану.

Дедалі нагальнішою стає потреба у створенні спеціалізованої фінансової структури – Українського банку реконструкції і розвитку, через який здійснювалось би фінансування інвестиційних проектів. Це також сприятиме більш вимогливому та жорсткому відбору інвестиційних проектів, надійнішому контролю за використанням отриманих коштів.

У взаємовідносинах з МВФ уряд повинен забезпечувати:

- поглиблення структурних реформ, дерегуляцію підприємницької діяльності;
- продовження курсу реформ у напрямку прозорості економіки і процесів приватизації;
- поліпшення якості бюджетного процесу, забезпечення збалансованості державних фінансів з урахуванням податкової реформи та реформи міжбюджетних відносин;
- активізацію реформи фінансового і банківського секторів та подальший їх розвиток на якісно новому рівні;
- подолання корупції тощо.

Удосконалення взаємовідносин України зі Світовим банком

Удосконалення взаємовідносин України зі Світовим банком базується на новій стратегії в питаннях допомоги Україні, в основу якої покладено такий фінансовий інструмент, як Програмна системна позика. Опрацьована українською стороною за участю СБ, вона відповідає внутрішнім програмним документам щодо економічного і соціального розвитку держави.

Реалізація завдань Програмної системної позики вимагає від уряду України запровадження сучасної системи проектного та фінансового

менеджменту. Необхідно також чітко розподілити повноваження та відповідальність між Міністерством фінансів, Національним банком і банківськими установами і підприємствами, які виступають відповідно до проектів кінцевими позичальниками.

Удосконалення взаємовідносин України та ЄБРР

Подальше удосконалення співпраці з ЄБРР залежить від зростання в Україні його «працюючих активів». Для цього необхідно спільно з керівництвом ЄБРР започаткувати практику проведення регулярного огляду портфеля проектів, посилити контроль за виконанням міністерствами та іншими органами своїх зобов'язань у взаємовідносинах з ЄБРР, удосконалити механізм координації, підготовки, реалізації та моніторингу великих інвестиційних проектів.

Необхідно здійснити також конкретні заходи для геостратегічної диверсифікації джерел надходження зовнішніх коштів. Враховуючи європейський вектор зовнішньої політики України, слід розширювати співпрацю з Європейським Союзом та його фінансовими інституціями, Європейською Асоціацією вільної торгівлі (ЄАВТ) та іншими організаціями.

Удосконалення взаємовідносин України та ОЧЕС

Додатковим джерелом фінансування регіональних проектів є Організація Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), до складу якої входить Україна. Відповідно до угоди про заснування Чорноморського банку торгівлі і розвитку (червень 1999 р.) його діяльність спрямовується на забезпечення процесів економічної трансформації країн Чорноморського регіону. Він діє як банк розвитку, кредиторами та позичальниками якого виступають країни-засновники.

Для подальшого залучення зовнішніх джерел необхідно постійно і ґрунтовно вивчати можливості інших міжнародних організацій світового і регіонального масштабів на предмет використання їхніх можливостей для

фінансового і технічного сприяння розвитку української економіки (ЮНІДО, ФАО, ЮНЕП, Регіональні банки економічного розвитку).

Висновки

У курсовій роботі здійснено теоретичне узагальнення та аналіз стану основних фінансових посередників на міжнародному фінансовому ринку, а також запропоновано шляхи удосконалення взаємовідносин між Україною та міжнародними фінансовими посередниками. Результати дослідження дозволили сформулювати наступні висновки:

1) У сучасних умовах міжнародний фінансовий ринок набув таких характерних рис:

- величезні розміри;
- відсутність географічних кордонів;
- цілодобове проведення операцій;
- використання валют провідних країн світу;
- участь провідних банків, корпорацій, фінансово-кредитних інститутів з високим рейтингом;
- використання уніфікованих міжнародних стандартів і певних правил проведення операцій;
- упровадження мережі Інтернету для забезпечення глобального інформаційного простору та вдосконалення розрахунків.

2) Основними фінансовими посередниками на міжнародному фінансовому ринку є:

- Транснаціональні банки (ТНБ);
- МВФ;
- Світовий банк;

- ЄБРР;
- Офшорні фінансові центри.

3) Міжнародні фінансові організації мають велике значення для покращення економічного становища України. Співпраця України з МВФ сприяє поліпшенню макрофінансових показників стабілізації, формуванню конкурентного ринкового середовища, стабілізації національної грошової одиниці, активізації інвестиційного процесу, розвитку приватного підприємництва. Співпраця зі Світовим банком дозволяє Україні підтримувати стабільність платіжного балансу та національної валюти і в перспективі підвищити довгостроковий суверенний рейтинг нашої країни, покращити інвестиційний клімат, а також відновити втрачену довіру міжнародної спільноти до України.

4) Фінансові ресурси МВФ включають в себе: запаси МВФ у валютах держав-членів, СДР, золото, інші активи та наявні позики Фонду. Найбільшу частку всіх ресурсів МВФ займає валюта (53%).

5) Десятку найбільших ТНБ світу очолюють банки Китаю, прибутки яких досягають \$ 43,2 млрд.

6) В Україні налічується 176 банків, серед яких найбільшими за активами є Приватбанк, Укрексімбанк, Ощадбанк. За останні два роки кількість активів банків та їх рентабельність значно зросла, що є добрим для фінансової політики країни.

7) Україна має відкриту економіку та співпрацює з багатьма міжнародними фінансовими інституціями. Основними напрямками покращення взаємовідносин між Україною та міжнародними фінансовими посередниками будуть:

- мінімізація державного боргу;
- поліпшення інвестиційного клімату;
- подолання корупції;
- становлення політичної стабільності;
- запровадження сучасної системи проектного та фінансового менеджменту;

- продовження курсу реформ у напрямку прозорості економіки і процесів приватизації;
- поліпшення якості бюджетного процесу;
- активізація реформ фінансового і банківського секторів.

Отже, глобалізація фінансових ринків, як результат сучасної фінансової інтеграції сприяє розвитку національної та світової економік, оскільки дає можливість більш оптимального розподілу фінансових ресурсів у глобальному масштабі. Водночас вона робить більш взаємозалежними економіки різних країн і обмежує можливості урядів країн у регулюванні діяльності суб'єктів національних фінансових ринків.

Таким чином, у світі склався цілодобово діючий міжнародний ринковий механізм, який є ефективним засобом управління світовими фінансовими потоками.

Список використаної літератури

1. Волгіна Н.О. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок» (для студентів 5 курсу денної і заочної форм навчання спеціальності «Економіка підприємства») / Н.О. Волгіна / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Х.: ХНАМГ, 2009. – 118 с.
2. Фінансовий ринок [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Фінансовий_ринок
3. Павленко І.І., Варяниченко О.В., Навроцька Н.А. Міжнародна торгівля та інвестиції: навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 256 с.
4. Івасів Б.С., Комар В.В. Міжнародні ринки грошей і капіталів: навч.-метод. посібник. / Б.С. Івасів, В.В. Комар – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 120 с.
5. Мозговий О. М. Міжнародні фінанси: навч. посіб. / О.М. Мозговий. – К.: КНЕУ, 2000. – 557 с.
6. Д'яконова І. І. Міжнародні фінанси : навч. посібник / І. І. Д'яконова, М. І. Макаренко, Ф. О. Журавка; за ред. М. І. Макаренка, І. І. Д'яконової. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 548 с.
7. Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): навч. посібник. – 2-ге вид., доп. і перероб. / В.М. Опарін. – К.: КНЕУ, 2002. — 240 с.
8. Еш С.М. Фінансовий ринок: навч. посіб. / С.М. Еш. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 528с.
9. Виноградська А.М. Основи підприємництва: навч. посіб. / А.М. Виноградська. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 382 с.
10. Транснаціональні банки [Електронний ресурс]: Енциклопедичний словник економіки та права. – Режим доступу: www.vedomosti.ru/glossary/30798

11. Крупнейшие банки мира [Електронний ресурс]: Банки мира. – Режим доступу: <http://www.wbanks.ru/top-world-banks.html>
12. Мельник П.В., Тарангул Л.Л., Гордей О.Д. Банківські системи зарубіжних країн: підручник. / П. В. Мельник, Л.Л. Тарангул, О.Д. Гордей. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 586 с.
13. Світовий банк [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Світовий_банк
14. Європейський банк реконструкції та розвитку [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Європейський_банк_реконструкції_та_розвитку
15. Лисенков Ю.М., Коротка Т.А. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: підручник. / Ю.М. Лисенков, Т.А. Коротка. – К.: Зовнішня торгівля, 2005. – 118 с.
16. Козьменко О., Кремень В., Школьник І. Критерії ідентифікації фінансового конгломерату: вітчизняний та європейський підходи / О. Козьменко, В. Кремень, І. Школьник // Вісник НБУ, 2009. – №6. – С.32-36.
17. Кремень В.М. Фінансові конгломерати в системі фінансових посередників [Електрон.ресурс]: Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Portal/soc_gum/pprbsu/texts/2009_25/25.L32.pdf
18. Шафранський А. Офшорні фінансові центри та їхні види [Електрон.ресурс] / А. Шафранський. – Режим доступу: <http://economist.lacruah.com/ofshorni-finansovi-centri-ta-d1-97xni-vidi/>
19. Офшорні банківські центри [Електрон.ресурс]: Український фонд підтримки підприємництва. – Режим доступу: <http://ufpp.kiev.ua/ofshorni-bankivski-centri/>
20. Боринець С.Я. Міжнародні валютно-фінансові відносини: підручник. – 5-е вид., перероб. і доп. / С.Я. Боринець. – К.: Знання, 2008. – 583 с.

21. Петрашко Л. П. Міжнародні фінанси: навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Л.П. Петрашко. – К.: КНЕУ, 2003. – 221 с.
22. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://www.imf.org/>
23. Рейтинг крупнейших банков мира на 2013 год [Електрон.ресурс]: Mezon. – Режим доступу: <http://www.mezon.uz/world-news/business/4084-reyting-krupneyshih-bankov-mira-na-2013-god>
24. Bank of America [Електронний ресурс]: Вікіпедія. – Режим доступу: http://ru.wikipedia.org/wiki/Bank_of_America#cite_note-3
25. Офіційне інтернет-представництво Національного банку України[Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
26. Банківська статистика [Електронний ресурс]: Аналіз банків України від Bankografo. – Режим доступу: <http://bankografo.com/analiz-bankiv/bankivska-statystyka>
27. Урядовий портал [Електронний ресурс]: Єдиний веб-портал органів виконавчої влади в Україні. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3Fart_id=244829807&cat_id=244828922
28. Указ Президента України «Про забезпечення представництва України в Радах керуючих Міжнародного валютного фонду та Світового банку»// Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2005. – №1809. – С.1.
29. Офіційний сайт Світового Банку [Електрон.ресурс]. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/>
30. Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – №33. – С. 474.
31. Стратегия деятельности в Украине[Електрон.ресурс]: Европейский банк реконструкции и развития. – Режим доступу: <http://www.ebrd.com/russian/pages/country/ukraine/strategy.shtml>

32. Юрій С.І., Стоян В.І., Мац М.Й. Фінанси: підр. / С.І. Юрій, В.І. Стоян, М.Й. Мац. – Тернопіль, 2002. – 394 с.

Додаток 1

Основні показники діяльності банків України

(млн.грн.)

№ з/п	Назва показника	01.01.2009	01.01.2010	01.01.2011	01.01.2012	01.01.2013
1	2	3	4	5	6	7
1.	Кількість банків за Реєстром	198	197	194	198	176
2.	Виключено з Державного реєстру банків за рік	7	6	6	0	26
3.	Кількість банків, що знаходиться у стадії ліквідації	13	14	18	21	22
4.	Кількість банків, які мають банківську ліцензію	184	182	176	176	176*
4.1	з них: з іноземним капіталом	53	51	55	53	53
4.1.1	у т.ч. зі 100% іноземним капіталом	17	18	20	22	22
5.	Частка іноземного капіталу у статутному капіталі банків, %	36.7	35.8	40.6	41.9	39.5
	АКТИВИ					
I.	Активи банків	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192
	Загальні активи (не скориговані на резерви під активні операції)	973 332	1 001 626	1 090 248	1 211 540	1 267 892
1.	Готівкові кошти та банківські метали	20 668	21 725	26 749	27 008	30 346
2.	Кошти в Національному банку України	18 768	23 337	26 190	31 310	33 740
3.	Кореспондентські рахунки, що	40 406	51 323	67 596	78 395	99 472

	відкриті в інших банках					
4.	Кредити надані	792 244	747 348	755 030	825 320	815 327
	з них:					
4.1	кредити, що надані суб'єктам господарювання	472 584	474 991	508 288	580 907	609 202
4.2	кредити, надані фізичним особам	268 857	222 538	186 540	174 650	161 775
5.	Довгострокові кредити	507 715	441 778	420 061	426 430	394 246

Продовження додатку 1

5.1	з них: довгострокові кредити суб'єктам господарювання	266 204	244 412	262 199	290 348	276 683
6.	Прострочена заборгованість за кредитами	18 015	69 935	84 851	79 292	72 520
7.	Вкладення в цінні папери	40 610	39 335	83 559	87 719	96 340
8.	Резерви під активні операції банків	48 409	122 433	148 839	157 907	141 319
	ПАСИВИ					
II.	Пасиви, усього	926 086	880 302	942 088	1 054 280	1 127 192
1.	Капітал	119 263	115 175	137 725	155 487	169 320
1.1	з нього: сплачений зареєстрований статутний капітал	82 454	119 189	145 857	171 865	175 204
1.2	Частка капіталу у пасивах	12.9	13.1	14.6	14.7	15.0
2.	Зобов'язання банків	806 823	765 127	804 363	898 793	957 872
	з них:					
2.1	кошти суб'єктів господарювання	143 928	115 204	144 038	186 213	202 550
2.1.1	з них: строкові кошти суб'єктів господарювання	73 352	50 511	55 276	74 239	92 786
2.2	кошти фізичних осіб	213 219	210 006	270 733	306 205	364 003
2.2.1	з них: строкові кошти фізичних осіб	175 142	155 201	206 630	237 438	289 129
	Довідково:					
1	Регулятивний капітал	123 066	135 802	160 897	178 454	178 909
2	Достатність (адекватність) регулятивного капіталу (H2)	14.01	18.08	20.83	18.90	18.06
3	Доходи	122 580	142 995	136 848	142 778	150 449
4	Витрати	115 276	181 445	149 875	150 486	145 550

5	Результат діяльності	7 304	-38 450	-13 027	-7 708	4 899
6	Рентабельність активів, %	1.03	-4.38	-1.45	-0.76	0.45
7	Рентабельність капіталу, %	8.51	-32.52	-10.19	-5.27	3.03
8	Чиста процентна маржа, %	5.30	6.21	5.79	5.32	4.51
9	Чистий спред, %	5.18	5.29	4.84	4.51	3.75

* Джерело: [26].